

4. ООН. Загальна концепція цивільного захисту у надзвичайних ситуаціях. Нью-Йорк: UN Publications, 2018. 245 с.

5. Європейський Союз. Основи безпеки та цивільного захисту в рамках європейської політики. Брюссель: EU Security Directorate, 2020. 312 с.

6. Smith J., Brown P. Emergency Response and Law Enforcement: Best Practices. London: Routledge, 2019. 278 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-480-4-66>

ВИЩА МЕДИЧНА ОСВІТА ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ

Токарчук Надія Іванівна

*доктор медичних наук, професор,
професор кафедри педіатрії № 1*

*Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*

Війна є одним із найсерйозніших викликів для всіх сфер суспільного життя, зокрема й для системи вищої медичної освіти. Вона створює численні труднощі для студентів, викладачів та закладів освіти загалом. Виклики та проблеми медичної освіти спрямовні передусім на мінімізацію шкідливих наслідків від військового вторгнення, пошуку можливих шляхів їх подолання.

Військові дії змушують навчальні заклади евакуюватися або працювати в умовах постійної загрози. Багато студентів та викладачів вимушено залишають свої домівки, що ускладнює навчальний процес. Наразі, воєнний стан створює труднощі у підтримці високого рівня медичної освіти. Через постійні повітряні тривоги, відключення електроенергії та інші фактори навчальний процес не є безперервним, що ускладнює підготовку студентів. Зокрема, виникають проблеми з організацією практичних занять та клінічної підготовки студентів [1, с. 41].

Медична освіта неможлива без практики. В умовах війни доступ до лікарень, симуляційних центрів та клінічних баз обмежений або відсутній, що негативно впливає на підготовку майбутніх лікарів. Через неможливість проведення очних занять частина медичних університетів перейшли на онлайн-освіту. Проте якість дистанційного навчання в медицині є значно нижчою через неможливість повноцінного проведення практичних занять. Отже, необхідність впровадження нових

методик та технологій навчання стає актуальною в умовах війни та глобальних викликів ХХІ століття [2, с. 3].

Студенти та викладачі зазнають психологічного тиску через воєнні дії, що впливає на їхню здатність ефективно навчатися та викладати [3, с. 40]. Стрес, втрати близьких, тривожність і нестабільність спричиняють значні проблеми з концентрацією, засвоєнням матеріалу та мотивацією до навчання.

Зниження фінансування університетів, скорочення стипендій та заробітних плат ускладнюють функціонування медичних закладів освіти. Умови війни вимагають адаптації навчальних програм, збільшення акценту на військову медицину та екстрену медичну допомогу.

Зклади освіти змушені швидко адаптуватися до нових умов, забезпечуючи безперервність навчання та підтримку студентів [4, с. 77].

Шляхи подолання викликів і проблем. Розвиток та використання сучасних симуляторів та віртуальної реальності дозволить компенсувати брак практичних занять. Співпраця з іноземними університетами, обмінні програми та дистанційні лекції можуть допомогти збереженню якості освіти. Запровадження психологічної допомоги для студентів та викладачів сприятиме їхній адаптації до складних умов. Поєднання дистанційної та офлайн-освіти з адаптацією під військові умови може забезпечити безперервний освітній процес.

Висновки. Вища медична освіта під час війни стикається з численними викликами та проблемами, які впливають на якість підготовки майбутніх лікарів. Проте завдяки впровадженню нових методів навчання, міжнародній співпраці та підтримці психологічного здоров'я учасників освітнього процесу та адаптації навчальних програм можливо зберегти високий рівень освіти навіть у складних умовах. Важливо продовжувати шукати ефективні рішення для забезпечення безперервності навчального процесу та якісної підготовки медичних кадрів.

Література

1. Гончарова Л.В., Котюжинська С.Г., Вастьянов Р.С., Остапенко І.О. Виклики якості вищої медичної освіти, зумовлені воєнним станом. *Одеський медичний журнал*. 2023. № 1 (182). С. 40-42. DOI 10.32782/2226-2008-2023-1-7

2. Боднар П. Я., Беденюк А. Д., Боднар Т. В., Боднар, Л. П. Парадигма вищої медичної освіти в умовах війни та глобальних викликів ХХІ століття. *Академічні візії*. 2022. № 14. вилучено із <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/93>

3. Tavrovetska N., Veldbrekht O. Psychological aspects of online learning implementation at Ukrainian universities. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Pedagogy and Psychology"*. 2023. № 9(2). С. 38-47. doi: 10.52534/msu-pp2.2023.38.

4. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналітичний звіт / С. Ніколаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 94 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-480-4-67>

ВПЛИВ ВОЄННИХ ЗАГРОЗ НА ЗДАТНІСТЬ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Топорецька Зоряна Миколаївна

*доктор юридичних наук, доцент,
головний науковий співробітник наукової лабораторії № 1
науково-організаційного центру,
Національна академія Служби безпеки України
м. Київ, Україна*

Важинський Володимир Михайлович

*доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри права та гуманітарних дисциплін,
Івано-Франківська філія Відкритого міжнародного
університету розвитку людини «Україна»
м. Івано-Франківськ, Україна*

Три роки дії правового режиму воєнного стану, повітряні тривоги, обстріли, відключення електроенергії, зміна місця проживання, нестабільність соціально-економічної та політичної ситуації не лише в країні, але й у всьому світі негативно впливають на стан здоров'я всіх українців. За оцінками ВООЗ, кожна п'ята людина, яка зазнала впливу війни, перебуває під ризиком розвитку психічних захворювань, для України це – майже 8,5 мільйонів людей [1]. Студенти юридичних навчальних закладів не виключення, постійні тривоги та стреси впливають на якість засвоєння ними матеріалу та результати навчання.

Так, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я «згідно з останньою оцінкою потреб ВООЗ у сфері охорони здоров'я України (жовтень 2024 р.), 68% українців повідомляли про погіршення стану здоров'я порівняно з довоєнним періодом. Найпоширенішими